

PROCEDURA DE EXAMINARE A CERERILOR DE ACCELERARE A URMĂRIIRII PENALE ÎN CONFORMITATE CU PREVEDERILE CODULUI DE PROCEDURĂ PENALĂ AL REPUBLICII MOLDOVA – ANALIZA LEGISLAȚIEI, DOCTRINEI ȘI JURISPRUDENȚEI

PROCEDURE FOR REQUESTS' EXAMINING FOR ACCELERATION OF CRIMINAL INVESTIGATION IN ACCORDANCE WITH THE PROVISIONS OF THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA - ANALYSIS OF LEGISLATION, DOCTRINE AND JURISPRUDENCE

Dinu OSTAVCIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar

Tudor OSOIANU,

doctor în drept, profesor universitar

Dinu OSTAVCIUC,

PhD, associate professor

Tudor OSOIANU,

PhD, university professor

Accelerarea urmăririi penale este un subiect sensibil și este strâns legată de termenul examinării cauzei penale. Nerespectarea termenului rezonabil sau, mai bine zis, încălcarea acestui termen afectează dreptul părților la un proces echitabil în virtutea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Accelerarea urmăririi penale este un remediu pentru părțile în proces care consideră că li s-a încălcat termenul de examinare a cauzei sale. Soluționarea problemei privind încălcarea termenului rezonabil, precum și dispunerea accelerării urmăririi penale țin de competența judecătorului de instrucție.

Părțile pot cere accelerarea urmăririi penale și procurorul ierarhic superior, care este obligat să intervină în vederea asigurării drepturilor procesuale a participanților la proces. Legislația procesuală penală garantează destule remedii pentru asigurarea termenului rezonabil al urmăririi penale, precum și pârghii destule pentru a asigura dreptul părților la un proces echitabil.

În ceea ce privește examinarea propriu-zisă a cererii de accelerare a urmăririi penale, precum și conținutul cererii respective, criteriile în baza cărora judecătorul de instrucție adoptă decizia, legislația procesuală penală din Republica Moldova nu reglementează în concret acest fapt. Prin urmare, articolul respectiv vine să aducă concretizări în această privință, concluzii și propuneri de rigoare.

Cuvinte cheie: termen rezonabil, urmărirea penală, cerere de accelerare, procuror ierarhic superior, judecător de instrucție, încheiere.

The acceleration of criminal investigation is a sensitive issue and is closely linked to the deadline for examining the criminal case. Failure to comply with the reasonable term or, rather, violation of this term affects the right of the parties to a fair trial by virtue of art. 6 of the European Convention on Human Rights.

Speeding up the prosecution is a remedy for the parties to the proceedings who consider that the time limit for examining their case has been violated. Resolving the problem of breach of the reasonable time, as well as the order of accelerating the criminal investigation belongs to the competence of the investigating judge.

The parties may request the acceleration of the criminal investigation also addressing to the hierarchically superior prosecutor, who is obliged to intervene in order to ensure the procedural rights of the participants in the trial. Criminal procedural law guarantees sufficient remedies to ensure a reasonable time for criminal prosecution, as well as sufficient leverage to ensure the right of the parties to a fair trial.

With regard to the actual examination of the request for acceleration of criminal prosecution, as well as the content of that request, the criteria on the basis of which the investigating judge adopts the decision, the criminal procedural legislation of the Republic of Moldova does not specifically regulate this fact. Therefore, this article comes to bring conclusions and proposals in this regard.

Keywords: reasonable term, criminal investigation, request for acceleration, hierarchically superior prosecutor, instruction judge, conclusion.

Introducere. Potrivit art. 6 § 1 CEDO Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei

Introduction. According to art. 6 § 1 of the ECHR Everyone has the right to a fair and public trial within a reasonable time. This right does not refer

sale. Acest drept nu se referă doar la termenul judecării cauzei. El decurge din momentul începerii urmăririi penale și, chiar mai mult, din momentul depunerii sesizării organului de urmărire penală.

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (5) CPP, *În situația în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei.* Din prevederile legale distingem că atunci când o parte în proces consideră că i se încalcă termenul rezonabil la soluționarea efectivă a cauzei sale poate solicita, printr-o cerere, accelerarea urmăririi penale. Cererea respectivă se va depune judecătorului de instrucție.

În opinia CC ..., *faptul că este suspendată cauza penală nu poate servi drept temei de respingere a plângerii înaintate în baza articolului 20 din Codul de procedură penală.*¹

Prevederile cu privire la examinarea cererii de către judecătorul de instrucție derivă și din prevederile art. 41 pct. 6/1) și art. 300 alin. (3/1) CPP.

Astfel, potrivit art. 41 pct. 6¹) CPP, *Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale prin examinarea cererilor privind accelerarea urmăririi penale.* Conform art. 300 alin. (3/1) CPP, *Judecătorul de instrucție examinează cererile privind accelerarea urmăririi penale.*

Asupra aspectelor indicate supra s-a expus și Curtea Constituțională în Decizia din 20. 01. 2020.² Astfel, CC constată că „*articolul 20 din Constituție garantează, inter alia, ca urmărirea penală și judecarea cauzei să fie desfășurate într-un termen rezonabil. Principiul termenului rezonabil al procesului penal reprezintă un element al aplicării dreptului la un proces echitabil. Conform acestui principiu, organele de urmărire penală și instanțele*

only to the term of the trial of the case. It follows from the moment the criminal investigation is initiated and, even more, from the moment the notification of the criminal investigation body is submitted.

According to the provisions of the art. 20 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure, *If, in the course of criminal proceedings or in the trial of a specific case, there is a danger of violation of the reasonable time, participants in the trial may address to the investigating judge or, as the case may be, to the trial court a request for the acceleration of the criminal investigation or the trial of the case.* From the legal provisions we distinguish that when a party in the process considers that his reasonable term for the effective settlement of his case is violated, he may request, through a request, the acceleration of the criminal investigation. That request shall be submitted to the investigating judge.

According to the CC..., *the fact that the criminal case is suspended cannot serve as a ground for rejecting the complaint submitted under Article 20 of the Code of Criminal Procedure.*¹

The provisions regarding the examination of the application by the investigating judge also derive from the provisions of art. 41 point 6/1) and art. 300 paragraph (3/1) of the Code of Criminal Procedure.

Thus, according to art. 41 point 61) of the Code of Criminal Procedure, *The investigating judge ensures judicial control during the criminal investigation by examining the requests regarding the acceleration of the criminal investigation.* According to art. 300 paragraph (3/1) of the Code of Criminal Procedure, *The investigating judge examines the requests regarding the acceleration of the criminal investigation.*

The Constitutional Court also exposed the issues indicated above in the Decision of 20. 01. 2020.² Thus, the CC finds that “*Article 20 of the Constitution guarantees, inter alia, that the prosecution and trial of the case shall be conducted within a reasonable time. The principle of a reasonable time for criminal proceedings is an element of the application of the right to a fair trial. According to this principle, criminal prosecution bodies and courts have the obligation to ensure the resolution of criminal cases within a reasonable time (see CCD No. 3 of*

¹ DCC nr. 4 din 20.01.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 206g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 282 din Codul de procedură penală (durata maximă de menținere a statutului de învinuit al persoanei)

² DCC nr. 4 din 20. 01. 2020 (pct.38).

¹ CCD no. 4 of 20.01.2020 of inadmissibility of the notification no. 206g/2019 on the exception of unconstitutionality of the article 282 of the Code of Criminal Procedure (maximum duration of maintaining the status of the accused)

² CCD no. 4 of 20. 01. 2020 (point 38).

de judecată au obligația de a asigura soluționarea cauzelor penale într-un termen rezonabil (a se vedea HCC nr. 3 din 23 februarie 2016, § 78).³

„Curtea Europeană a stabilit că durata rezonabilă a unei proceduri trebuie apreciată în funcție de circumstanțele cauzei și cu ajutorul următoarelor criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și cel al autorităților competente, precum și miza litigiului pentru cel interesat (e.g. a se vedea *Nakhmanovich v. Rusia*, 2 martie 2006, § 95; *Holomiov v. Moldova*, 7 noiembrie 2006, § 137; *Hajibeyli v. Azerbaidjan*, 10 iulie 2008, § 50; *Cravenco v. Moldova*, 15 ianuarie 2008, § 44; *Matei și Tutunaru v. Moldova*, 27 octombrie 2009, § 55; *Panzari v. Moldova*, 29 septembrie 2009, § 31; *Chiarello v. Germania*, 20 iunie 2019, § 45).⁴

Evaluarea termenului rezonabil al urmăririi penale este reglementată și de legislația procesuală penală autohtonă. Astfel, potrivit art. 20 alin. (1), (2) și (3) CPP, (1) *Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.* (2) *Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sînt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3/1) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vîrsta de pînă la 18 ani a victimei.* (3) *Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale în care sînt persoane aflate în arest, precum și minori, se fac de urgență și în mod preferențial.*

Legislația procesuală penală indică în mod concret că la fiecare fază sau etapă a procesului penal există subiecți diferiți cu privire la respectarea termenului rezonabil. Astfel, potrivit art. 52 alin. (1) pct. 7) CPP, *În cadrul urmăririi penale, procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale asigură respectarea termenului rezonabil de urmărire penală în fiecare cauză penală.* Prin urmare, la faza urmăririi penale respectarea termenului rezonabil este asigurată de procuror, ultimul avînd și împuterniciri în temeiul art. 259 CPP de a stabili și prelungi termenul urmăririi penale.

Metode și materiale aplicate. La elaborarea acestei publicații a fost folosit materialul teoretic, normativ și empiric. De asemenea, cercetarea

February 23, 2016, § 78).³

“The European Court has ruled that the reasonable length of proceedings must be assessed in the light of the circumstances of the case and by the following criteria: complexity of the case, the conduct of the applicant and that of the competent authorities, as well as the stake of the dispute for the interested party (for example: see *Nakhmanovich v. Russia*, of March 2, 2006, § 95; *Holomiov v. Moldova*, of November 7, 2006, § 137; *Hajibeyli v. Azerbaijan*, of July 10, 2008, § 50; *Cravenco v. Moldova*, of January 15, 2008, § 44; *Matei and Tutunaru v. Moldova*, October 27, 2009, § 55; *Panzari v. Moldova*, September 29, 2009, § 31; *Chiarello v. Germany*, June 20, 2019, § 45).⁴

The assessment of the reasonable term of the criminal investigation is also regulated by the local criminal procedural legislation. Thus, according to art. 20 paragraphs (1), (2) and (3) of the Code of Criminal Procedure, (1) *Criminal prosecution and trial of criminal cases is done within a reasonable time.* (2) *The criteria for assessing the reasonable term for solving the criminal case are: 1) the complexity of the case; 2) the behavior of the participants in the process; 3) the conduct of the criminal investigation body and the court; 3/1) the importance of the process for the interested party; 4) the victim’s age of up to 18 years.* (3) *The criminal investigation and trial of criminal cases involving persons in custody, as well as minors, are carried out urgently and preferentially.*

The criminal procedural legislation concretely indicates that at each phase or stage of the criminal process there are different subjects regarding the observance of the reasonable term. Thus, according to art. 52 paragraph (1) pt. 7) of the Code of Criminal Procedure, *During the criminal investigation, the prosecutor, within the limits of his material and territorial competence, ensures the observance of the reasonable term of criminal investigation in each criminal case.* Therefore, at the stage of the criminal investigation, the observance of the reasonable term is ensured by the prosecutor, the latter also having powers under art. 259 of the Code of Criminal Procedure, to establish and extend the term of the criminal investigation.

Methods and materials applied. Theoretical, normative and empirical material was used in the elaboration of this publication. Also, the research of that subject was possible by ap-

³ DCC nr. 4 din 20.01.2020, (pct. 30)

⁴ DCC nr. 4 din 20.01.2020 (pct. 32)

³ CCD no. 4 of 20.01.2020, (point 30)

⁴ CCD no. 4 of 20.01.2020 (point 32)

respectivului subiect a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc.

Scopul cercetării. Cercetarea și analiza cadrului normativ intern, a doctrinei precum și a jurisprudenței privind modul de examinare a cererii privind accelerarea urmăririi penale și remediile garantate în vederea respectării dreptului la un proces echitabil, prin respectarea termenului rezonabil.

Rezultate obținute și discuții. La faza urmăririi penale, în cazul în care părțile consideră că este încălcat termenul de examinare a cauzei sale depun o cerere în acest sens instanței de judecată. Judecătorul de instrucție dispune de competența de a verifica respectarea termenului rezonabil în conformitate cu prevederile art. 41 pct. 6/1) și art. 300 alin. (3/1) CPP.

„Curtea Europeană a reținut că aflarea persoanei într-o stare de incertitudine cu privire la viitorul său pentru o perioadă îndelungată de timp, ținând cont de faptul că risca o condamnare penală, este contrară articolului 6 din Convenție. Curtea Europeană a subliniat că acuzatul are dreptul la examinarea cazului său cu o diligență specială și că, în materie penală, articolul 6 din Convenție este conceput pentru evitarea incertitudinii în care se află o persoană acuzată (Kalpachka v. Bulgaria, 2 noiembrie 2006, § 65; Borzhonov v. Rusia, 22 ianuarie 2009, § 39; Grigoryan v. Armenia, 10 iulie 2012, § 129; Borobar și alții v. România, 29 ianuarie 2013, § 80).”⁵

Potrivit CC, „În cazul în care există pericolul încălcării termenului rezonabil, persoana, inclusiv învinuitul, dispune de remedii procesuale pentru apărarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil. ...Astfel, dacă o persoană consideră că este menținută în calitate de învinuit o perioadă îndelungată de timp, atunci aceasta ar putea solicita accelerarea urmăririi penale conform articolului 20 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală [desfășurarea procesului penal în termen rezonabil]. Prin urmare, învinuitul dispune de un instru-

plying several methods of scientific investigation specific to the theory and doctrine of criminal proceedings: the logical method, the method of comparative analysis, systemic analysis, etc.

The purpose of the research. Research and analysis of the internal regulatory framework, of the doctrine as well as of the jurisprudence on the way of examining the request regarding the acceleration of the criminal investigation and the guaranteed remedies in order to respect the right to a fair trial, by respecting the reasonable term.

Results obtained and discussions. At the stage of the criminal investigation, if the parties consider that the time limit for examining of their case has been violated, they submit an application to that court. The investigating judge has the competence to verify the observance of the reasonable term in accordance with the provisions of art. 41 point 6/1) and art. 300 paragraph (3/1) of the Code of Criminal Procedure.

“The European Court has held that finding a person in a state of uncertainty about his or her future for a long period of time, given that he or she is at risk of a criminal conviction, is contrary to Article 6 of the Convention. The European Court has emphasized that the accused has the right to have his case examined with special diligence and that, in criminal matters, Article 6 of the Convention is designed to avoid the uncertainty in which an accused person finds himself (Kalpachka v. Bulgaria, November 2, 2006, § 65; Borzhonov v. Russia, January 22, 2009, § 39; Grigoryan v. Armenia, July 10, 2012, § 129; Borobar and others v. Romania, January 29, 2013, § 80).”⁵

According to CC, “If there is a danger of a breach of the reasonable time, the person, including the accused, has procedural remedies to defend the right to a trial within a reasonable time. ... Thus, if a person considers that he is being held as an accused for a long period of time, then he could request the acceleration of the criminal investigation according to article 20 paragraphs (5) and (6) of the Code of Criminal Procedure [conducting criminal proceedings within a reasonable time]. Therefore, the accused has a procedural tool to defend the right to respect for the speed of the process by using the accelerating appeal.”⁶

Not only the person at risk of a criminal conviction has procedural remedies in order to defend the right to a fair trial, in terms of the rea-

⁵ DCC nr. 4 din 20.01.2020 (pct. 37).

⁵ CCD no. 4 of 20.01.2020 (point 37).

⁶ CCD no. 4 of 20.01.2020 (point 38).

ment procesual de apărare a dreptului la respectarea celerității procesului prin utilizarea recursului acceleratoriu.”⁶

Remedii procesuale în vederea apărării dreptului la un proces echitabil, prin prisma termenului rezonabil o are nu doar persoana care riscă o condamnare penală.⁷

Soluții de ordin procesual pentru a revindeca respectarea termenului rezonabil le au și celelalte părți ale procesului penal. Acest drept este înserat în art. 20 alin. (5) CPP. Potrivit normei respective, *În situația în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei.*

Din imperative legale menționate și anume a sintagmei „participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție”, se desprinde ideea că legea nu indică concret care dintre participanți au dreptul și care nu de a se adesa cu o cerere privind accelerarea urmăririi penale. CPP acordă aceste remedii tuturor participanților care consideră că dreptul la un proces echitabil, prin nerespectarea termenului rezonabil, li s-a încălcat.

De menționat că în normele de procedură penală ce acordă nemijlocit drepturi procesuale pentru părțile în proces, cu excepția învinutului și apărătorului acestuia, nu este indicat în concret acest remediu, iar prin art. 20 alin. (5) CPP legislatorul a lărgit spectrul subiecților procesului în privința recursului acceleratoriu.

Prin urmare, considerăm că acest drept îl au doar victima, partea vătămată, bănuitul, învinutul, partea civilă, partea civilmente responsabilă, reprezentanții legali, reprezentanții și succesorii lor, precum și apărătorii. Astfel, propunem ca în normele ce acordă drepturile acestor subiecți să fie prevăzut în mod concret dreptul la remediu de accelerare a procedurilor în care sunt vizați aceștia.

⁶ DCC nr. 4 din 20.01.2020(pct. 38),

⁷ Conform art. 66 alin. (2) pct. 35) CPP, învinutul are dreptul de a sesiza procurorul ierarhic superior sau, după caz, instanța de judecată despre încălcarea termenului rezonabil.

sonable term.⁷

Procedural solutions to claim compliance with the reasonable time have the other parts of the criminal process. This right is inserted in art. 20 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure. According to the respective norm, *If, in the course of criminal proceedings or in the trial of a specific case, there is a danger of violation of the reasonable time, participants in the trial may address to the investigating judge or, as the case may be, to the trial court a request for the acceleration of the criminal investigation or the trial of the case.*

From the mentioned legal imperatives, namely of the phrase “participants in the trial may address the investigating judge”, the idea emerges that the law does not indicate correctly which of the participants have the right and which don’t have, to comply with a request regarding the acceleration of the criminal investigation. The Code of Criminal Procedure grants this remedy to all participants who consider that the right to a fair trial, by failing to meet the reasonable deadline, has been violated.

It should be mentioned that in the norms of criminal procedure that directly grant procedural rights for the parties in the process, except for the accused and his defense counsel, this remedy is not specifically indicated, and by art. 20 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure the legislator broadened the spectrum of the subjects of the process regarding the accelerator appeal.

Therefore, we consider that this right has only the victim, the injured party, the suspect, the accused, the civil party, the civilly responsible party, the legal representatives, their representatives and successors, as well as the defenders. Thus, we propose that the rules granting the rights of these subjects to provide in a concrete way the right to the remedy of acceleration of the procedures in which they are concerned.

We find that the criminal procedural legislation does not regulate the content of the request to accelerate the criminal investigation, neither by form nor by content.

In our view, the criminal procedural law must be amended and supplemented so as to provide that the request for the acceleration of criminal prosecution be made in writing and this

⁷ According to art. 66 paragraph (2) point 35) of the Code of Criminal Procedure, the accused has the right to notify the hierarchically superior prosecutor or, as the case may be, the court about the violation of the reasonable term.

Constatăm, că legislația procesuală penală nu reglementează conținutul cererii de accelerare a urmăririi penale, nici după formă și nici după conținut

După noi, legea procesuală penală trebuie modificată și completată, astfel încât să prevadă ca cererea privind accelerarea urmăririi penale să fie formulată în scris și această cerere trebuie, să cuprindă: a) denumirea instanței de judecată; b) numele, prenumele, domiciliul sau reședința persoanei fizice, respectiv denumirea și sediul persoanei juridice; c) calitatea procesuală în cauza penală a persoanei fizice sau juridice care întocmește cererea; d) numele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional; e) adresa de corespondență; f) numărul cauzei penale; g) organul de urmărire penală care instrumentează cauza penală; h) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea privind accelerarea urmăririi penale; i) data și semnătura persoanei care depune cererea.⁸

În continuare ne propunem să analizăm normele procesuale penale care acordă pârghii de asigurare a termenului rezonabil și de respectare a acestui termen.

În unele cazuri, legea procesuală penală indică termeni concreți pentru efectuarea unor acțiuni sau a unor acte procesuale, de exemplu, prezentarea în termen de 48 de ore de către procuror judecătorului de instrucție procesul-verbal și suportul în original pe care au fost înregistrate comunicările (art. 132/9 alin. (15) CPP), aplicarea măsurilor de protecție pe un termen de până la 3 luni (art. 215/1 alin. (4) CPP), soluționarea imediată dar nu mai târziu de 15 zile a cererilor și demersurilor (art. 246 alin. (1) CPP), expedierea actelor de constatare organului de urmărire penală în termen de 24 ore (art. 273 alin. (3) CPP), dispunerea începerii urmăririi penale în cel mult 30 zile (art. 274 alin. (1) CPP), verificarea de către procuror a cauzei primite în termen de cel mult 15 zile (art. 290 alin. (1) CPP), etc. În aceste termene organul de urmărire penală este obligat să efectueze acțiunea sau actul procesual, ceea ce

⁸ Textul este inspirat din prevederile art. 488/3 alin. (5) din Codul de procedură penală al României.

request must include: a) the name of the court; b) name, surname, domicile or residence of the natural person, respectively name and registered office of the legal person; c) the procedural quality in the criminal case of the natural or legal person who draws up the request; d) the name and capacity of the person representing the party to the proceedings, and in the case of representation by a lawyer, his name and registered office; e) mailing address; f) the number of the criminal case; g) the criminal investigation body that investigates the criminal case; h) the factual and legal grounds on which the request for speeding up the criminal investigation is based; i) date and signature of the person submitting the application.⁸

Next, we intend to analyze the criminal procedural norms that grant the levers of ensuring the reasonable term and of observing this term.

In some cases, the criminal procedural law indicates specific deadlines for the performance of actions or procedural acts, for example, the presentation within 48 hours by the prosecutor to the investigating judge of the minutes and the original support on which the communications were recorded (art. 132/9 paragraph (15) of the Code of Criminal Procedure), application of protection measures for a period of up to 3 months (art. 215/1 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure), immediate resolving but not later than 15 days of requests and approaches (art. 246 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure), sending the documents to the criminal investigation body within 24 hours (art. 273 paragraph (3) of the Code of Criminal Procedure), ordering the start of the criminal investigation within a maximum of 30 days (art. 274 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure), verification by the prosecutor of the case received within a maximum of 15 days (art. 290 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure), etc. Within these terms, the criminal investigation body is obliged to carry out the action or procedural act, which gives rise to a means imposed by law for not delaying the criminal investigation and respecting the rights of the participants in the trial. The same Code of Criminal Procedure, through the prism of art. 230 paragraph (2), stipulates that *If for the exercise of a procedural right a certain term*

⁸ The text is inspired by the provisions of art. 488/3 paragraph (5) of the Romanian Code of Criminal Procedure.

dă naștere unui mijloc impus de lege pentru netergiversarea urmăririi penale și respectarea unor drepturi a participanților la proces. Tot CPP, prin prisma art. 230 alin (2), stipulează că *În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*

În alte cazuri, CPP impune obligațiuni la respectarea termenului rezonabil și măsuri imperative privind asigurarea termenului de către unii subiecți procesuali. De exemplu, termenul de urmărire penală fixat de procuror este obligatoriu pentru ofițerul de urmărire penală (art. 259 alin. (3) CPP), respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror (art. 20 alin. (4) CPP) etc. Potrivit art. 271 alin. (4) CPP, *Dacă procurorul ierarhic superior, în limita competenței sale materiale și teritoriale, din oficiu sau la solicitare, constată în mod rezonabil că organul de urmărire penală sau procurorul cărora, conform legii, le revine efectuarea sau conducerea urmăririi penale nu asigură în termen rezonabil cercetarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei în vederea stabilirii adevărului, acesta dispune, printr-o ordonanță motivată, efectuarea urmăririi penale de către un alt organ similar. Aceste prevederi presupun pânghii efective și concrete în asigurarea termenului rezonabil al urmăririi penale și asigurării dreptului la un proces echitabil.*

După cum am menționat, participanții la proces care consideră că li se încalcă examinarea cauzei sale într-un termen rezonabil pot înainta o cerere cu privire la accelerarea urmăririi penale. Această cerere se va examina de către judecătorul de instrucție. Potrivit art. 20 alin. (5) CPP, *Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza.*

Cu regret, legea procesuală penală nu reglementează procedura examinării cererii de accelerare a urmăririi penale. În atare de circumstanțe apare întrebarea care este procedura, dacă dacă legea nu o prevede în mod expres? Practica judiciară ne demonstrează că atunci când s- a depus

is provided, its non-observance imposes the loss of the procedural right and the nullity of the act performed after the term.

In other cases, the Code of Criminal Procedure imposes obligations on reasonable time and mandatory measures to ensure the deadline by some procedural subjects. For example, the prosecution deadline set by the prosecutor is mandatory for the prosecution officer (art. 259 paragraph (3) of the Code of Criminal Procedure), the observance of the reasonable term for the criminal investigation is ensured by the prosecutor (art. 20 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure) etc. According to art. 271 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure, *If the hierarchically superior prosecutor, within the limits of his material and territorial competence, ex officio or upon request, reasonably finds that the criminal investigation body or the prosecutor who, according to the law, is responsible for executing or conducting the criminal investigation does not provide a complete investigation within a reasonable time, objective and in all respects of the circumstances of the case in order to establish the truth, he orders, by a reasoned ordinance, accomplishment of criminal investigation by another similar body.* These provisions presuppose effective and concrete levers in ensuring the reasonable term of the criminal investigation and ensuring the right to a fair trial.

As mentioned, participants in the trial who consider that their case is being violated within a reasonable time may file a request regarding the acceleration of the criminal investigation. This request will be examined by the investigating judge. According to art. 20 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure, *The examination of the application is made in the absence of the parties, within 5 working days, by the investigating judge or, as the case may be, by another judge or by another judiciary than the one examining the case.*

Unfortunately, the criminal procedural law does not regulate the procedure for examining the request to accelerate the criminal investigation. In such circumstances, the question arises as to what the procedure is, if the law does not expressly provide for it? Judicial practice shows us that when the request for speeding up the criminal investigation has been filed, the investigating judge asks the prosecutor for an information note on the criminal case, which would include the actions that have been taken and what measures are to be taken in that case; which is the reason for

cererea privind accelerarea urmăririi penale, judecătorul de instrucție solicită procurorului o notă informativă privitor la cauza penală, care ar cuprinde acțiunile ce au fost efectuate, precum și ce măsuri urmează să fie îndeplinite în cauza respectivă și care este motivul tergiversării urmăririi penale în general. Drept exemplu poate servi încheierea din 20.11.2019⁹, în care este expres indicat faptul parvenirii notei informative din partea procurorului.

Această practică în opinia noastră nu corespunde bunelor practici în materie, deoarece judecătorul de instrucție examinează cererea privind accelerarea urmăririi penale fără a avea acces efectiv la materialele cauzei penale, iar nota informativă prezentată de procuror este una subiectivă și poate conține informații ce nu corespund materialelor cauzei penale cercetate. Totodată, procedura solicitării notei informative nu este reglementată de legea procesuală penală.

Având în vedere cele expuse, considerăm că în cazul parvenirii unei cereri privind accelerarea urmăririi penale în secretariatul instanței de judecată și după repartizarea acesteia aleatoriu judecătorului de instrucție, ultimul trebuie să solicite, în termeni imediați, dar nu mai târziu de 3 zile, procurorului materialele cauzei penale. În așa mod vor fi respectate principiile procesului penal, implicit cel al cercetării nemijlocite, sub toate aspectele a probelor prezentate de părți. Dacă judecătorul de instrucție va cerceta cererea privind accelerarea urmăririi penale în raport cu materialele cauzei penale, acesta va putea decide obiectiv asupra conținutului cererii respective.

O problemă în acest sens poate apărea asupra accesului părților la materialele cauzei penale. După noi, nu există careva impedimente, deoarece judecătorul de instrucție, fiind garantul respectării drepturilor, ținând cont de confidențialitatea urmăririi penale, în urma audierii poziției fiecărui participant la ședință, va decide în ce măsură aceștia pot avea acces la materialele prezentate de procuror.

În această ordine de idei, propunem ca prevederile art. 20 alin. (5) CPP să fie modifica-

delaying the prosecution in general. An example is the conclusion of 20.11.2019, in which it is expressly indicated the fact of the receipt of the informative note from the prosecutor.

In our opinion, this practice does not correspond to good practice, as the investigating judge examines the request to expedite the criminal investigation without actually having access to the materials of the criminal case, and the information note presented by the prosecutor is subjective and may contain information that does not correspond to the case of the criminal investigations. At the same time, the procedure for requesting the information note is not regulated by the criminal procedural law.

In view of the above, we consider that in case of a request regarding the acceleration of the criminal investigation in the court secretariat and after its random distribution to the investigating judge, the latter must request, in immediate terms, but not later than 3 days, the prosecutor of the criminal case. In this way, the principles of criminal proceedings will be respected, implicitly that of direct investigation, in all aspects of the evidence presented by the parties. If the investigating judge will investigate the request regarding the acceleration of the criminal investigation in relation to the materials of the criminal case, he / she will be able to decide objectively on the content of the respective request.

An issue in this regard may arise over the access of the parties to the materials of the criminal case. According to us, there are no impediments, because the investigating judge, being the guarantor of respect for rights, taking into account the confidentiality of the criminal investigation, after hearing the position of each participant in the hearing, will decide to what extent they can access the materials presented by the prosecutor.

In this order of ideas, we propose that the provisions of art. 20 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure should be amended and supplemented so that the court hearing on the examination of the request for acceleration of the criminal investigation is closed, but with the participation of the party who filed the request and the prosecutor exercising or conducting the criminal investiga-

⁹ Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.11.2019, emisă în Dosarul nr. 10-1516/19.

⁹ Conclusion of the Chisinau Court, Centru headquarters from 20.11.2019, issued in File no. 10-1516 / 19.

te și completate, astfel încât ședința de judecată privind examinarea cererii de accelerare a urmăririi penale să fie închisă, dar cu participarea părții care a depus cererea respectivă și a procurorului care exercită sau conduce urmărirea penală.¹⁰ În așa mod, se va respecta egalitatea armelor în proces, iar ședința respectivă și decizia ulterioară a instanței de judecată va fi una obiectivă și nu formală așa cum este astăzi.

Bineînțeles, în formula propusă ar exista riscul tergiversării examinării cererii. Din perspectiva indicată, considerăm că această cerere poate fi examinată în lipsa părților, cu condiția existenței dovezilor de citare legală a părților la procedura remediului acceleratoriu.

În concluzie putem afirma că etapele examinării cererii privind accelerarea urmăririi penale de până la pronunțare, și anume:

- înregistrarea cererii respective în cancelaria instanței;
- desemnarea judecătorului de instrucție prin distribuirea alioric a cererii;
- solicitarea imediată a materialelor cauzei penale;
- prezentarea materialelor cauzei penale de către procuror judecătorului de instrucție în cel mult 24 de ore din momentul solicitării;
- citarea părților (procurorului și a persoanei care a înaintat cererea sau a apărătorului

¹⁰ În acest context CC a României, constată că, pentru ca suspectul, inculpatul, persoana vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente care a avut de suferit din cauza duratei nerezonabile a procesului penal să aibă plenitudinea exercitării drepturilor lor, este necesar ca acestea să beneficieze nu doar de o procedură exclusiv scrisă, ci și de contradictorialitate și oralitate, componente ce sunt de esența dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare. De asemenea, garanțiile drepturilor anterior invocate presupun dreptul participanților la procesul penal de a lua cunoștință de toate argumentele prezentate instanței și de a le dezbate. Curtea constată că aceste probleme pot fi soluționate prin reglementarea unei proceduri contradictorii și orale de soluționare a contestației privind durata procesului penal. DCC a României din 09 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488/4 alin. (5) din Codul de procedură penală și ale art. 105 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesuale penale (pct. 29, 30). Disponibilă - <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/169879>

tion.¹⁰ In this way, the equality of arms in the process will be respected, and the respective hearing and the subsequent decision of the court will be an objective one and not a formal one as it is today.

Of course, in the proposed formula there would be a risk of delaying the examination of the application. From the indicated perspective, we consider that this request can be examined in the absence of the parties, provided that there is evidence of legal summons of the parties to the accelerator remedy procedure.

In conclusion, we can state that the stages of the examination of the application regarding the acceleration of the criminal investigation until the pronouncement, and namely:

- registration of that request in the court registry;
- appointment of the investigating judge by random distribution of the application;
- immediate request for criminal case materials;
- presentation of the materials of the criminal case by the prosecutor to the investigating judge within 24 hours from the moment of the request;
- summoning the parties (the prosecutor and the person who made the request or his or her defense counsel);
- listening to the parties and examining the materials of the file;
- examination of the application in the absence of the parties (the prosecutor or the person

¹⁰ In this context, the CC of Romania, Notes that in order for the suspect, defendant, injured party, civil party or civilly liable party who has suffered as a result of the unreasonable length of the criminal proceedings to have the full exercise of their rights, it is necessary that they benefit not only from an exclusively written procedure, but also of adversarial character and orality, components that are the essence of the right to a fair trial and the right to defense. Also, the guarantees of rights previously invoked presuppose the right of the participants in the criminal trial to take note of all the arguments presented to the court and to debate them. The Court notes that these issues can be resolved by regulating an adversarial and oral procedure for resolving the appeal concerning the length of the criminal proceedings. DCC of Romania of June 9, 2015 regarding the exception of unconstitutionality of the provisions of the art. 488/4 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure and of art. 105 of the Law no. 255/2013 for the implementation of the Law no. 135/2010 on the Code of Criminal Procedure and for amending and supplementing some normative acts that include criminal procedural provisions (points 29, 30). Available - <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/169879>

acesteia);

– ascultarea părților și examinarea materialelor dosarului;

– examinarea cererii în lipsa părților (procurorului sau a persoanei care a înaintat cererea ori a apărătorului acesteia), cu condiția că există dovada citării legale.

Sușinem că ședința de judecată în procedura recursului accelerativ, trebuie să fie desfășurată cu respectarea principiilor procesului penal și în condițiile generale ale judecării cauzei, aplicate în mod corespunzător.

După examinarea cererii privind accelerarea urmăririi penale judecătorul de instrucție este obligat să se pronunțe. În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (6) CPP, *Judecătorul de instrucție sau instanța decide asupra cererii din alin. (5) printr-o încheiere motivată, prin care fie că obligă organul de urmărire penală sau, după caz, instanța care judecă în fond cauza să întreprindă un act procesual, stabilind, după caz, un anumit termen pentru accelerarea procedurii, fie că respinge cererea. Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.*

După cum observăm judecătorul de instrucție se va pronunța privitor la cererea de accelerare a urmăririi penale prin emiterea unei încheieri, dispunând admiterea cererii și obligă organul de urmărire penală să întreprindă un act procesual, fie respinge cererea. De menționat faptul că, poate fi exista și admiterea parțială a cererii.

Potrivit normei indicate *supra* judecătorul de instrucție, care decide admiterea cererii privind accelerarea urmăririi penale, obligă organul de urmărire penală să întreprindă un act procesual. În continuare ne propunem să analizăm sintagma prevăzută la art. 20 alin. (6) CPP „un act procesual”. Suntem dispuși să înțelegem că legislatorul prin act procesual a avut în vedere actul procedural definit în art. 6 pct. 1) CPP ca - *document prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de prezentul cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.* Prin urmare, pentru neinterpretarea ambiguu a noțiunilor respective, suntem de idea ca „actul procesual” din art. 20 alin. (6) CPP să fie substituit cu sintagma „act procedural”.

Totodată, suntem de părerea că sintagma

who submitted the request or his defense counsel), if there is evidence of a court summons.

We maintain that the court hearing in the accelerator appeal procedure must be conducted in compliance with the principles of criminal proceedings and in the general conditions of the trial of the case, properly applied.

After examining the request for accelerating the criminal investigation, the investigating judge is obliged to rule. According to the provisions of art. 20 paragraph (6) of the Code of Criminal Procedure, *The investigating judge or the court decides on the request from paragraph (5) by a reasoned decision, either obliging the criminal investigation body or, as the case may be, the court hearing the merits of the case to take a procedural act, establishing, as the case may be, a certain deadline for speeding up the procedure, or rejecting application. The conclusion is not subject to any appeal.*

As we observe, the investigating judge will rule on the request to speed up the criminal investigation by issuing a decision, ordering the admission of the request and obliges the criminal investigation body to take a procedural act, or reject the request. It should be noted that there may be partial admission of the application.

According to the rule indicated *above*, the investigating judge, who decides to admit the request regarding the acceleration of the criminal investigation, obliges the criminal investigation body to undertake a procedural act. Next, we intend to analyze the phrase provided in art. 20 paragraph (6) of the Code of Criminal Procedure “a procedural act”. We are willing to understand that the legislator by procedural act took into account the procedural act defined in art. 6 pt. 1) of the Code of Criminal Procedure as - *document recording any procedural action provided for in this code, namely: ordinance, minutes, indictment, conclusion, sentence, decision, resolution, etc.* Therefore, for an unambiguous interpretation of the relevant concepts, we proceed from the fact that the “procedural act” from art. 20 paragraph (6) of the Code of Criminal Procedure should be replaced with the phrase “procedural action”.

At the same time, we are of the opinion that the phrase “obliges the criminal investigation body ... to undertake a procedural act”, may have several meanings. We do not exclude that in case the investigating judge will oblige the undertaking of a procedural act, the criminal investigation body will execute the requirements of the court, performing

„obligă organul de urmărire penală ... să întreprindă un act procesual”, poate avea mai multe înțelesuri. Nu excludem că în cazul când judecătorul de instrucție va obliga întreprinderea unui act procedural, organul de urmărire penală va executa cerințele instanței de judecată, realizând doar acel act. Considerăm că judecătorul de instrucție trebuie să decidă nu doar privitor la îndeplinirea unui act, ci asupra urmăririi penale în ansamblu, stabilind un termen concret în vederea finalizării acesteia.¹¹

În literatura de specialitate din România se menționează că judecătorul de drepturi și libertăți care a examinat contestația privind termenul rezonabil al procesului „...nu va putea da îndrumări și nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt și de dreptcare să anticipeze modul de soluționare a procesului....care să aducă atingere libertății procurorului de a pronunța soluția pe care o consideră legală și temeinică.”¹²

O altă problemă pe care am dori să o abordăm este stabilirea termenului de către judecătorul de instrucție privind obligarea organului de urmărire penală de a îndeplini actele procedurale și terminarea urmăririi penale. Deși, CPP că judecătorul de instrucție stabilește un anumit termen pentru accelerarea procedurii, analiza practicii judiciare, demonstrează ontrariul. Astfel, prin stabilirea unui anumit termen, legea are în vedere stabilirea termenului concret (zile, luni, ani etc.). În practica judiciară întâlnim cazuri când judecătorul de instrucție nu stabilește în mod concret termenul respectiv. Drept exemplu poate servi Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 16.06.2020.¹³ În speță judecătorul de instrucție admite cererea de accelerare a urmăririi penale și obligă organul de urmărire penală și procurorul să întreprindă în termeni proximi acțiuni procesuale. Astfel, instanța nu stabilește un termen concret, folosind sintagma „termeni proximi”.

¹¹ Evident judecătoul de instrucție nu este în drept a indica soluția de finalizare a urmăririi penale – fie încetarea, fie - termiarea urmăririi penale.

¹² Daniel Marius Morar. (coordonator) Codul de procedură penală în Jurisprudența Curții Constituționale: comentarii pe articole. Ed. Hamangiu. București.2021, p. 1308

¹³ Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 16.06.2020, emisă în cadrul dos. nr. 10-836/2020.

only that act. We consider that the investigating judge must decide not only on the execution of an act, but on the criminal investigation as a whole, setting a concrete deadline for its completion.¹¹

In the Romanian literature it is mentioned that the judge of rights and freedoms who examined the appeal regarding the reasonable term of the trial “... will not be able to give guidance and will not be able to offer solutions on settlement of the case which would affect the prosecutor’s freedom to pronounce the solution he considers legal and sound.”¹²

Another issue that we would like to address is the establishment of the term by the investigating judge regarding the obligation of the criminal investigation body to fulfill the procedural acts and the completion of the criminal investigation. Although, the Code of Criminal Procedure stipulates that the investigating judge sets a certain deadline for the acceleration of the procedure, the analysis of the judicial practice, demonstrates the contrary. Thus, by establishing a certain term, the law intends to establish the concrete term (days, months, years, etc.). In judicial practice we encounter cases when the investigating judge does not concretely establish the respective term. An example could be the Conclusion of the Chisinau Court (Ciocana headquarters) in 16.06.2020.¹³ In the task case, the investigating judge admits the request to speed up the criminal investigation and obliges the criminal investigation body and the prosecutor to take legal action in the nearest future. Thus, the court does not set a specific term, using the phrase “proximate terms”.

It is to be appreciated, however, that, in the same conclusion, the investigating judge not only ordered the execution of a procedural act, but ordered the undertaking of actions by the criminal investigation body and the prosecutor in order to adopt a solution according to art. 291 of the Code of Criminal Procedure. We consider this approach correct in order to ensure the right to a fair trial, by respecting the reasonable deadline, obliging the

¹¹ Obviously, the investigating judge is not entitled to indicate the solution for completing the criminal investigation - either the execution or - the completion of the criminal investigation.

¹² Daniel Marius Morar. (coordonator) Codul de procedură penală în Jurisprudența Curții Constituționale: comentarii pe articole. Ed. Hamangiu. București.2021, p. 1308

¹³ Conclusion of the Chisinau Court (Ciocana headquarters) of 16.06.2020, issued within the file no.10-836/2020.

Este totuși de apreciat faptul că, în aceeași încheiere, judecătorul de instrucție nu a dispus doar îndeplinirea unui act procedural, dar a dispus întreprinderea acțiunilor de către organul de urmărire penală și procuror în vederea adoptării unei soluții potrivit art. 291 CPP. Considerăm această abordare corectă în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil, prin respectarea termenului rezonabil, obligând organul de urmărire penală și procurorul de a termina urmărirea penală.

Prin urmare judecătorul de instrucție trebuie să stabilească un termen în vederea accelerării urmăririi penale și îndeplinirii actelor procedurale ce se impun, iar reieșind din materialele cauzei penale să stabilească un termen prin care obligă organul de urmărire penală și procurorul să întreprindă măsuri în vederea finalizării urmăririi penale. Pentru a evita interpretarea ambiguă a normelor procesuale penale privind remediul accelerativ propunem modificarea și completarea art. 20 alin. (6) CPP în acest sens.

Există cazuri când judecătorul de instrucție corect înțelege conținutul normelor procesuale penale și adoptă o decizie judicioasă. Astfel, drept exemplu servește Încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01.08.2013¹⁴, prin care judecătorul de instrucție a admis cererea privind accelerarea urmăririi penale și a obligat *procurorul să întreprindă toate măsurile prevăzute de art. 291-297 CPP, pe cauza penală nr. 20100xxxxx, stabilindu-i pentru aceasta un termen de 30 zile, până la data de 30 august 2013.*

Am atestat cazuri în care instanțele resping cererea privind accelerarea urmăririi penale din motivul neprezentării de către părți a unor probe în susținerea cerințelor invocate. Drept exemplu, poate servi Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 09. 06. 2020¹⁵, prin care a fost respinsă cererea avocatului din motivul că la cererea privind accelerarea urmăririi penale nu au fost anexate alte acte și probe în susținerea celor invocate.

Considerăm că hotărârile de agest gen nu s-ar înscrie la bunele practici în materie, deoarece

criminal investigation body and the prosecutor to complete the criminal investigation.

Therefore, the investigating judge must set a deadline in order to speed up the criminal investigation and fulfill the required procedural acts, and based on the materials of the criminal case to establish a deadline that obliges the criminal investigation body and the prosecutor to take measures to complete the criminal investigation. In order to avoid the ambiguous interpretation of the criminal procedural norms regarding the accelerating remedy, we propose the modification and completion of art. 20 paragraph (6) of the Code of Criminal Procedure in this regard.

There are cases when the investigating judge correctly understands the content of the criminal procedural rules and adopts a judicious decision. Thus, as an example serves the Conclusion of the Centru Court, Chisinau municipality, from 01.08.2013¹⁴, whereby the investigating judge admitted the request for accelerating the criminal investigation and obliged *the prosecutor to take all the measures provided by art. 291-297 of the Code of criminal Procedure, on the criminal case no. 20100xxxxx, setting a deadline of 30 days for this, until August 30, 2013.*

There were attested cases in which the courts reject the request regarding the acceleration of the criminal investigation due to the non-presentation by the parties of some evidence in support of the invoked requirements. The Conclusion of the Chisinau Court (Ciocana headquarters) from 09. 06. 2020 can serve as an example¹⁵, rejecting the lawyer's request on the ground that no other documents and evidence were annexed in support of the application for speeding up the criminal proceedings.

We consider that such decisions would not be in line with good practice in this area, as they would place an excessive burden on the shoulders of the person claiming the postponement of the criminal investigation. At the stage of the criminal investigation, the suspect, the accused cannot have any evidence, does not know all the materials of the criminal case and, respectively, cannot present the respective documents to the court. The criminal procedural law grants the remedy of

¹⁴ Încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01. 08. 2013, emisă în cauza penală nr. 20100xxxxx.

¹⁵ Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 09. 06. 2020, emisă în cadrul dos. nr. 10-813/2020.

¹⁴ Conclusion of the Center Court, Chișinău municipality, of 01. 08. 2013, issued in criminal case no. 20100xxxxx.

¹⁵ Conclusion of the Chisinau Court (Ciocana headquarters) of 09. 06. 2020, issued within the file no.10-813/2020.

ce ar pune pe umerii persoanei care reclamă tergiversarea urmăririi penale, o povară excesivă. La faza urmăririi penale, bănuitul, învinuitul nu poate dispune de careva probe, nu cunoaște toate materialele cauzei penale și, respectiv, nu poate prezenta aceste acte respective instanței de judecată. Legea procesuală penală acordă remediul de accelerare a urmăririi penale prin simpla pretindere a încălcării acestui drept. Respectiv, partea nu este obligată să prezinte careva dovezi în acest sens. Ba din contra, cele invocate în cerere trebuie verificate prin obligarea procurorului de a prezenta materialele cauzei penale, iar acestea urmează a fi supuse examinării în cadrul ședinței de judecată.

Considerăm că termenul stabilit de către judecătorul de instrucție la admiterea cererii privind accelerarea urmăririi penale are o influență directă asupra termenului de urmărire penală stabilit sau prelungit de către procuror. Astfel, suntem de părerea că, deși stabilirea și prelungirea termenului de urmărire penală, potrivit art. 259 CPP, este atribuția procurorului, totuși atunci când judecătorul stabilește termenul urmare a examinării cererii de accelerare a urmăririi penale, acest termen este obligatoriu și presupune că noul termen de urmărire penală, care poate fi prelungit **doar de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului.** (s.a.)

Prin urmare, se impune imperativ completarea și modificarea legii procesuale penale în acest sens. Or, în cazul în care procurorul, după depășirea termenului stabilit de judecătorul de instrucție, prelungeste termenul urmăririi penale și efectuează acțiuni procesuale, ultimele riscă să cadă sub incidența nulității sau inadmisibilității, ca acte îndeplinite peste termenul prevăzut de lege.

Un alt subiect la care dorim să facem referință ține de posibilitatea părților de a adresa cerere de accelerare a urmăririi penale nu doar judecătorului de instrucție. Considerăm că o astfel de cerere poate fi adresată și procurorului care conduce urmărirea penală într-o cauză penală sau procurorului ierarhic superior în conformitate cu:

– prevederile art. 52 alin. (1) pct. 7) CPP, potrivit cărora procurorul asigură respectarea termenului rezonabil de urmărire penală în fiecare cauză penală;

accelerating the criminal investigation by simply claiming the violation of this right. Respectively, the party is not obliged to present any evidence in this regard. On the contrary, those invoked in the application must be verified by requiring the prosecutor to present the materials of the criminal case, and these were to be examined during the court hearing.

We consider that the term established by the investigating judge when admitting the request regarding the acceleration of the criminal investigation has a direct influence on the criminal investigation term established or extended by the prosecutor. Thus, we are of the opinion that, although the establishment and extension of the criminal investigation term, according to art. 259 of the Code of Criminal Procedure, is the power of the prosecutor, however when the judge sets the time limit after examining the request to expedite the prosecution, this time is mandatory and presupposes that the new term of prosecution, which can be extended only by the **investigating judge to the reasoned approach of the prosecutor.**

Therefore, it is imperative to complete and amend the criminal procedural law in this regard. However, if the prosecutor, after exceeding the term established by the investigating judge, extends the term of the criminal investigation and carries out procedural actions, the latter risk falling under the incidence of nullity or inadmissibility, as acts performed beyond the term provided by law.

Another subject we want to refer to is the possibility for the parties to request a speeding up of the criminal investigation, not only for the investigating judge. We consider that such a request may also be addressed to the prosecutor conducting the criminal investigation in a criminal case or to the hierarchically superior prosecutor in accordance with:

– the provisions of art. 52 para. (1) pt. 7) of the Code of Criminal Procedure, according to which the prosecutor ensures the observance of the reasonable term of criminal investigation in each criminal case;

– art. 259 paragraphs (2), (3) of the Code of Criminal Procedure, according to which the term of criminal prosecution in a concrete case is established by the prosecutor by ordinance, taking into account the criteria for assessing the reasonable term provided in art. 20 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure and this term may be extended;

– art. 271 paragraph (4) of the Code of Crim-

– art. 259 alin. (2), (3) CPP, în conformitate cu care termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, ținându-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil prevăzute la art. 20 alin. (2) CPP și acest termen poate fi prelungit;

– art. 271 alin. (4) CPP, - procurorul ierarhic superior, în limita competenței sale materiale și teritoriale, din oficiu sau la solicitare, dacă constată în mod rezonabil că organul de urmărire penală sau procurorul cărora, conform legii, le revine efectuarea sau conducerea urmăririi penale nu asigură în termen rezonabil cercetarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei în vederea stabilirii adevărului, acesta dispune, printr-o ordonanță motivată, efectuarea urmăririi penale de către un alt organ similar.

Conducându-se de prevederile art. 53/1 alin. (3) lit. d) CPP, procurorul ierarhic superior este în drept să retragă și să transmită altui procuror materialele și cauzele penale în cazul:

c) neîntreprinderii acțiunilor necesare pe cauza penală în mod nejustificat mai mult de 30 de zile.¹⁶

Prin urmare, legea procesuală penală acordă mai multe remedii părților de a se adresa cu cerere de accelerare a urmăririi penale atât judecătorului de instrucție, cât și procurorului care conduce urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior acestuia.

Potrivit art. 300 alin. (4) CPP, *Demersurile și plîngerile înaintate conform prevederilor alin. (1)-(3¹) se examinează de către judecătorul de instrucție la locul efectuării urmăririi penale sau a măsurii speciale de investigații.* Conținutul normei respective dictează imperativ locul unde se examinează cererea de accelerare a urmăririi penale. Cu alte cuvinte, cererea de accelerare a urmăririi penale se va depune la instanța de judecată (judecătorul de instrucție) în raza teritorială de efectuare a urmăririi penale sau a măsurii speciale de investigații.

Există lacune și în cazul normei vizate, deoarece potrivit art. 300 alin. (4) CPP, judecătorul de instrucție ar examina doar demersurile și plân-

inal Procedure, - the hierarchically superior prosecutor, within the limits of his material and territorial competence, ex officio or upon request, if he reasonably finds that the criminal investigation body or the prosecutor who, according to the law, is responsible for executing or conducting the criminal investigation does not provide a complete investigation, objective and in all respects of the circumstances of the case in order to establish the truth, he orders, by a reasoned ordinance, conducting a criminal investigation by another similar body.

- Following the provisions of art. 53/1 paragraph (3) letter d) of the Code of Criminal Procedure, the hierarchically superior prosecutor has the right to withdraw and transmit to another prosecutor the materials and criminal cases in case:

c) failure to take the necessary actions on the criminal case unjustifiably for more than 30 days.¹⁶

Therefore, the criminal procedural law provides several remedies to the parties to address with a request for acceleration of the criminal investigation both the investigating judge and the prosecutor conducting the criminal investigation or the hierarchically superior prosecutor.

According to art. 300 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure, *Petitions and complaints submitted according to the provisions of paragraph (1)-(3¹) are examined by the investigating judge at the place of the criminal investigation or the special investigative measure.* The content of that rule imperatively dictates the place where the request for accelerated prosecution is examined. In other words, the request for acceleration of the criminal investigation will be submitted to the court (investigating judge) within the territorial competence of the criminal investigation or the special investigative measure.

There are gaps in the case of the rule in question, because according to art. 300 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure, the investigating judge would only examine the petitions and the complaints. These two acts cannot be considered as a request to accelerate the criminal investigation.

From the analysis of the provisions of art.

¹⁶ În acest caz nu ar exista nici un impediment procesual pentru a contesta în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, un eventual refuz al procurorului ierarhic superior privind transmiterea dosarului penal altui procuror în conformitate cu prevederile art. 53/1 alin. (3) lit. d) CPP

¹⁶ In this case, there would be no procedural impediment to contest in the order provided by art. 313 of the Code of Criminal Procedure, a possible refusal of the hierarchically superior prosecutor regarding the transmission of the criminal file to another prosecutor in accordance with the provisions of art. 53/1 paragraph (3) letter d) of the Code of Criminal Procedure

gerile. Aceste două acte nu pot fi considerate ca cerere de accelerare a urmăririi penale.

Din analiza prevederilor art. 300 CPP, rezultă că demersurile și plângerile sunt acte diferite de cererea de accelerare a urmăririi penale, abordând altfel de obiecte de examinare. În actuala reglementare s-ar prezuma că cererea privind accelerarea urmăririi penale urmează procedura depunerii plângerii în ordinea art. 298-299/2, 313 CPP, ceea ce vine în contradicție cu prevederile art. 20 alin. (5) CPP.

Prin urmare, considerăm necesar a fi completat și modificat art. 300 alin. (4) CPP, astfel încât să reglementeze, pe lângă demersuri și plângeri, și examinarea cererii privind accelerarea urmăririi penale specificată în art. 300 alin. (3/1) CPP.

Din perspectiva celor analizate *supra* conchidem că legislația procesuală penală garantează destule remedii pentru asigurarea termenului rezonabil al urmăririi penale, precum și pârghii destule pentru a asigura dreptul părților la un proces echitabil.

Suntem solidari cu autorii de specialitate din România privitor la criteriile ce trebuie să fie evaluate de judecătorul de instrucție, care examinează cererea privind accelerarea urmăririi penale: a) natura și obiectul cauzei; b) complexitatea cauzei, inclusiv prin luarea în considerare a numărului de participanți și a dificultăților de administrare a probelor; c) elementele de extraneitate ale cauzei; d) etapa procesuală în care se află cauza și durata etapelor procesuale anterioare; e) comportamentul părții care a depus cererea privind accelerarea urmăririi penale în cadrul cauzei penale investigate, inclusiv din perspectiva exercitării drepturilor sale procesuale și procedurale și din perspectiva îndeplinirii obligațiilor sale în cadrul procesului; f) comportamentul celorlalți participanți în cauză, inclusiv al autorităților implicate; g) intervenția unor modificări legislative aplicabile cauzei; h) alte elemente de natură să influențeze durata procedurii.¹⁷

¹⁷ Fiind inspirați de jurisprudența CtEDO în materie, dar și de prevederile art. 488/5 CPP al României. A se vedea: Daniel Marius Morar. (coordonator) Codul de procedură penală în Jurisprudența Curții Constituționale: comentarii pe articole. Ed. Hamangiu. București. 2021, p. 1306-1307.

300 of the Code of Criminal Procedure, it follows that the petitions and the complaints are acts which differ from the request to speed up the criminal investigation, addressing different objects of examination. In the current regulation, it would be presumed that the request regarding the acceleration of the criminal investigation follows the procedure of submitting the complaint in the order of art. 298-299 / 2, 313 of the Code of Criminal Procedure, which contradicts the provisions of art. 20 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure.

Therefore, we consider it necessary to complete and modify art. 300 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure, so as to regulate, in addition to proceedings and complaints, the examination of the request regarding the acceleration of the criminal investigation specified in art. 300 paragraph (3/1) of the Code of Criminal Procedure.

From the perspective of those analyzed above, we conclude that the criminal procedural legislation guarantees sufficient remedies to ensure the reasonable term of the criminal investigation, as well as sufficient leverage to ensure the right of the parties to a fair trial.

We are in solidarity with the specialized authors from Romania regarding the criteria that must be evaluated by the investigating judge, who examines the request regarding the acceleration of the criminal investigation: a) the nature and object of the case; b) complexity of the case, including by taking into account the number of participants and the difficulties of administering the evidence; c) the extraneous elements of the case; d) the procedural stage in which the case is and the duration of the previous procedural stages; e) the conduct of the requesting party for the acceleration of criminal proceedings in the criminal case under investigation, including from the perspective of the exercise of its procedural rights and from the perspective of the fulfillment of its obligations in the process; f) the behavior of the other participants concerned, including the authorities involved; g) the intervention of some legislative changes applicable to the case; h) other elements likely to influence the duration of the procedure.¹⁷

¹⁷ Being inspired by the jurisprudence of the ECtHR in the matter, but also by the provisions of art. 488/5 of the Code of Criminal Procedure of Romania. See: Daniel Marius Morar. (coordonator) Codul de procedură penală în Jurisprudența Curții Constituționale: comentarii pe articole. Ed. Hamangiu. București. 2021, p. 1306-1307.

În sfârșit susținem că reomandările noastre privind procedura examinării cererii de accelerare a urmăririi penale vor contribui la desăvârșirea procedurilor respective în vederea instituirii unui remediu efectiv pentru garantarea la nivel național al dreptului la un proces echitabil.

Finally, we argue that our recommendations on the procedure for examining the request to speed up prosecution will contribute to the completion of those proceedings with a view to establishing an effective remedy for guaranteeing the right to a fair trial at national level.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova;
2. Codul de procedură penală al României;
3. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 4 din 20.01.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 206g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 282 din Codul de procedură penală (durata maximă de menținere a statutului de învinuit al persoanei);
4. Decizia Curții Constituționale a României din 09 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488/4 alin. (5) din Codul de procedură penală și ale art. 105 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale;
5. Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.11.2019, emisă în Dosarul nr. 10-1516/19;
6. Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 16.06.2020, emisă în cadrul dos. nr. 10-836/2020;
7. Încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01. 08. 2013, emisă în cauza penală nr. 20100xxxxx;
8. Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 09. 06. 2020, emisă în cadrul dos. nr. 10-813/2020;
9. Daniel Marius Morar. (coordonator) Codul de procedură penală în Jurisprudența Curții Constituționale: comentarii pe articole. Ed. Hamangiu. București, 2021.

Despre autori:

Dinu OSTAVCIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: ostavciuc@mail.ru

Tudor OSOIANU,
doctor în drept, profesor universitar,
Catedra „Procedură penală, criminalistică
și securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: tosoianu@gmail.com

About authors:

Dinu OSTAVCIUC,
PhD, associate professor,
rector of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: ostavciuc@mail.ru

Tudor OSOIANU,
PhD, university professor,
Chair “Criminal Procedure, Forensics
and Information Security”,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: tosoianu@gmail.com